

I'VAVPOTIČ

GLEDALIŠKI LIST

IZDAJA UPRAVA NA
RODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI · UREJA
OTON ŽUPANČIČ

CENA 6K

Spored za 30. teden

Drama

Sreda,	6. aprila	— Gospodična Julija. Don Pietro Caruso.	E
Četrtek,	7. aprila	— Mrákovi. Po znižanih cenah.	Izven.
Petek,	8. aprila	— Gospodična Julija. Don Pietro Caruso.	C
Sobota,	9. aprila	— Mrákovi.	A
Nedelja,	10. aprila	— Gospodična Julija. Don Pietro Caruso. Ob znižanih cenah.	Izven.
Poned.,	11. aprila	— Mrákovi.	D

Opera

Sreda,	6. aprila	— Thaïs.	C
Četrtek,	7. aprila	— Lepa Vida.	B
Petek,	8. aprila	— Zlatorog.	A
Sobota,	9. aprila	— Thaïs.	D
Nedelja,	10. aprila	— Tosca.	Izven.
Poned.,	11. aprila	— Zaprto.	

Drama pripravlja Galsworthyjevo socialno igro „Borba“; opera Bizetovo „Carmen“.

Gospodična Julija

Tragedija v enem dejanju. Spisal A. Strindberg, prevel
Ferdo Kozak.

Režiser: E. KRALJ.

Gospodična Julija	ga Pregarčeva.
Jean, sluga	g. Kralj.
Kristina, kuharica	ga Juvanova.

Godi se na kresno noč v grajski kuhinji.

Don Pietro Caruso

Drama v enem dejanju. Spisal Roberto Bracco, prevel
E. Kralj.

Don Pietro Caruso	g. Kralj.
Margherita, njegova hči	gna Gradišarjeva.
Grof Fabrizio Fabrizi	g. Terčič.

Godi se v Neapolju dandanes.

Mrákoví

Igra v treh dejanjih. Spisal Fran Kosec.

Režiser: DANILO.

Janez Mrak, gruntar in župan	.	.	.	.	g. Danilo.
Ivan,	}	njegovi otroci	{	.	g. Gaberščik.
Anica,				.	gna Mira Danilova.
Janezek,				.	gna Lola.
Marijana Peharnica, gruntarica				.	ga Danilova.
Tone, hlapec	}	pri Mrakovih	{	.	g. Strniša.
Urška, dekla				.	gna Rovanova.
Jakob Brodnik, Mrakov svak	.	.	.	.	g. Pregarc.
Martin Rupnik, gruntar	.	.	.	.	g. Gregorin.
Katrica, njegova hči	.	.	.	.	gna Gradišarjeva.
Anžè Kobè, gruntarjev sin	.	.	.	.	g. Drenovec.
Breznik, kramar in krčmar	.	.	.	.	g. Plut.
Regina, njegova hči	.	.	.	.	gna Bergantova.
Stanko Pfeifer, poštni uradnik	.	.	.	.	g. Železnik.
Albina, hišna	.	.	.	.	gna Lehmanova.

Godi se v Poljanah na Gorenjskem in v Ljubljani nekaj let pred svetovno vojno: prvo in drugo dejanje pri Janezu Mraku, tretje dejanje pet let kasneje pri Ivanu Mraku.

Thaïs

Opera v treh dejanjih (sedmih slikah). Besedilo po Anatolu France-u napisal Louis Gallet. Vglasbil J. Massenet.

Dirigent: F. RUKAVINA.

Režiser: F. BUČAR.

Thaïs, igralka (sopran)		gna Thalerjeva.
Athanaël, puščavnik (bariton)		g. Levar.
Nikias, mlad filozof (tenor)		g. Mohorič.
Palemon, star puščavnik (bas)		g. Zupan,
Krobyla, sužnja (sopran)		gna Šuštarjeva.
Myrtala, sužnja (mezzo-sopran)		gna Vrhunčeva.
Albina, redovnica (mezzo-sopran)		ga Trbuhovičeva.
Diva (sopran)		ga Levičkova.
Suženj (bas)		g. Zorman.

Puščavniki, redovnice, ljudstvo. Godi se začetkom 4. stoletja v Tebanski puščavi in v Aleksandriji.

Prva vprizoritev 16. marca 1894. v Parizu.

Plese priredila ga Helena Poljakova. Plešejo: ga Poljakova gospodične Nikitina, Svobodova, Špirkova in Bežkova.
Corps de ballet.

Nove dekoracije naslikal g. V. Skružny.

V zgodbah svetnikov beremo, da je v četrtem stoletju živel v Egiptu spokornica Thaïs. V svoji mladosti je bila igralka v Aleksandriji, takrat enem najvažnejših središč grške kulture. Bila je nenavadno lepa, toda njeno življenje ni bilo čednostno. Izpreobrnjen jo je menih, čigar ime ni dognano. Nekateri mislijo, da je bil Paphnucij, ki slovi kot najgorečnejši izmed egipetskih asketov tistega časa; drugi so mnenja, da se je imenoval Serapion ali Bessarion. O njem pripoveduje legenda, da je pač rešil dušo grešnice, da pa je pri tem sam zapal večnemu pogubljenju.

Povest o lepi izpreobrnjenki je porabil Anatole France kot snov za svoj roman »Thaïs«. Jedro in morala slovitnega dela je skepsa, ki kot vodilna ideja omogoča razvoj in opravičuje nejasni zaključek romanovega dejanja. »Vem« — piše Anatole France v privatnem pismu — »da človeštvu nisem prinesel resnice. Ljudje hrepene po absolutnem in tiste, ki najmanj mislijo, najbolj žene po gotovosti. Med politiki, ki jih poznam, ne vidim niti enega, ki

bi bil zmožen dvomiti.« Anatole France priporoča dvom, ker ga ima za vir vztrpnosti, prizanesljivosti in usmiljenja.

Ne dolgo potem, ko je roman izšel, je izrazil Paul Desjardins mnenje, da bi »Thaïs« utegnila zanimati kakega skladatelja, n. pr. Masseneta. In Massenet je ubogal ter poveril sestavo besedila svoje opere znanemu libretistu Galletu, ki je v svoji pesnitvi moral seveda opustiti vsako filozofsko razmišljanje. Izluščil je iz romana le motiv o nepremagljivi in slepi sili ljubezni. Njena žrtev postane menih Paphnucij, imenovan v operi Athanael.

Prva slika nas popelje na obrežje Nila, kjer najdemo starega puščavnika Palemona sredi tovarišev pri skromni večerji. Athanaelov stol je še prazen. Melanholična fraza v orkestru pripravlja razpoloženje. Pristopi Athanael in da duška svoji žalosti zavoljo razuzdane ženske z imenom Thaïs, ki s svojim nebrzdanim življenjem pohujšuje aleksandrijsko ljudstvo. Pripoveduje, da jo je poznal in celo požel v svoji mladosti, preden je postal kristjan in menih. Sedaj bi jo želel oteti iz objema satanovega.

Ko Athanael zaspi, se mu Thaïs v sanjah prikaže. Topla in nasladna glasba spremlja vizijo, a brž utihne, ko se menih prebudi. Dasi mu modri Palemon odsvetuje vmešavati se v posvetne stvari, odide Athanael v Aleksandrijo, da izpreobrne grešnico.

Po slikoviti introdukciji nas povede pesnitev na teraso Nikiasovega doma v Aleksandriji, Nikias je Athanaelov prijatelj iz mladih let, nasladnež, epikurejec. V lahnem dialogu, ki ga spremlja ravno taka glasba, svetuje Nikias Athanaelu, naj ostane v njegovi hiši pri veselici, pri kateri bo sodelovala tudi Thaïs. S porednim nasmehom na ustnih preoblečeta lepi sužnji Krobyla in Myrtala puščavnika, o katerem pravi Nikias, da je tako zanemarjen, da skoro ni več človeku podoben. Razposajenost v glasbi narašča, ko se bliža Thaïs, ki jo spremlja množica čestilcev in veseljakov. Athanael se seznani z njo in ji napove svoj poset.

V tretji sliki smo pri Thaïs. Sita življenja, toda boječa se starosti in smrti vprašuje svoje ogledalo, je li še lepa in bo li ostala večno lepa. V veliki sceni, ki sledi in ki v njej že podleže Thaïs menihu, dasi mu tega še ne prizna, se odigra dvoboj med anahoretom in hetero, ki zastopata dve nasprotujoči si svetovni naziranji. Ko zazor pade, godba ne utihne; polagoma izpodirajo resni, religiozni motivi lascivne melodije. Burnemu prizoru sledi preprosta in v srce segajoča meditacija, ki nas obvešča, da je našla Thaïs notranji mir, da je rešena.

V naslednji sliki pove Thaïs Athanaelu, da je pripravljena slediti mu. Nikias in njegovi prijatelji, zbrani pri orgijah, hočejo odhod kurtizane zabraniti. Da prepreči nesrečo, se zavzame Nikias slednjič za odhajajočo in vrže denar med množico, da odvrne pozornost od njiju.

V peti sliki vidimo Athanaela in Thaïs na potu v samostan, kamor vodi menih spokornico. Thaïs je utrujena, njene noge krvave. Redovnice pridejo in jo odvedo v zavetišče, ki ga ne bo zapustila nikdar več.

Navidez zadovoljen se vrne Athanael med svoje brate. V njegovem srcu pa je nemir. Kakor Tannhäuser Wolframu o svojem romanju, pripoveduje Athanael Palemonu o neozdravljivi bolezni, ki se je polastila njegove duše. V nemirnem, sunkovitem ritmu govori o Thaïs. Prehajajoča iz mola v dur, izzveni njegova povest

v priznanju: »Vse, kar zrem, je Thaïs! — Thaïs! — Thaïs!« V sanjah se mu prikaže Thaïs najprej kot kurtizana, potem kot redovnica na smrtni postelji. V največji razburjenosti odhaja, da bi jo videl še enkrat v življenju.

V zadnji sliki vidimo Thaïs poslavljajočo se od sveta. Pod košatim figovim drevesom so krog nje zbrane njene tovarišice. Glasba izraža izključno cerkvene motive »Usmili se je, o Gospod!« pojo redovnice. Thaïs zre kakor zamaknjena predse, njeno obličje izraža rajski mir. Ob vrtnem vhodu se prikaže Athanael. Z bledega lica mu sije obup. Prizor spominja na svidenje Fausta in Marjetice v ječi. Thaïs je v smrtni ekstazi, Athanael ji govori besede, ki jih ona ne razume, ne more več umeti: »Laž je bilo vse, kar sem govoril, le življenje je resnica! Reci mi, da živiš! Ne umri!« — Prepozno. »Sladkost uživam nadzemske sreče« — šepeta Thaïs — »in odpuščeni so mi moji grehi. Zdaj zrem nebo ... Boga!«

LEPA VIDA

Opera v štirih dejanjih. Besedilo po Josipu Jurčiču
vglasbil Risto Savin.

Dirigent: I. BREZOVSEK.

Režiser: F. BUČAR.

Anton, kmet in krčmar blizu Sušaka (bariton) g. Levar.
Vida, njegova žena, poprej šivilja na Reki
(sopran) gna Zikova.
Neža, gospodinja pri Antonu (alt) gna Šterkova.
Grega, njen oče (bas) g. Pisarevič.
Alberto, mlad Benečan (tenor) g. Kovač.
Pietro, njegov prijatelj (bas) g. Zathey.
Ninetta, služkinja pri Albertu (sopran) ga Trbuhovičeva.
Giovanni, sluga pri Albertu (bas) g. Zorman.
Lola, plesalka (sopran) gna Chladkova.
Gost (tenor) g. Simončič.
Prva deklica (sopran) gna Vrhunčeva.
Druga deklica (sopran) gna Šuštarjeva.

Gostje, maske, romarji. — Godi se v začetku devetnajstega stoletja blizu Sušaka, v Benetkah in na Trsatu. — Plese priredil baletni mojster Pohan. — Nove dekoracije je po načrtu akad. slikarja Klemenčiča naslikal gospod Skružný. — Prva vprizoritev leta 1910. v Ljubljani.

I. Vida uide ponoči z Benečanom Albertom.

II. Biva že leto dni pri Albertu, ki pa ljubi plesalko Lolo. Albertov prijatelj Pietro si zaman skuša pridobiti Vidino ljubezen. Dasi se je uveril o nje zvestobi, jo Alberto vendar pahne od sebe.

III. Vido je prignalo hrepenenje po otroku domov. Mož Anton jo z veseljem pozdravi in hoče ž njo srečno živeti; a Vida ga ne more ljubiti.

IV. Na Trsatu, kamor sta prišla poleg Vide in njenega moža tudi Alberto in Pietro, izve Anton za preteklost svoje žene. Ko mu ta vse prizna, plane Anton na Alberta in ga zadavi; on sam se zgrudi mrtev: zadela ga je kap. Vida zblazni.

ZLATOROG

Opera v štirih dejanjih po R. Baumbachu napisal R. Brauer,
prevel Cvetko Golar. Vglasbil Viktor Parma.

Dirigent: I. BREZOVŠEK.

Režiser: F. BUČAR.

Katra, krčmarica (mezzo-sopran)	. . .	gna Vrhunčeva.
Jerica, njena hči (sopran)	. . .	gna Thalerjeva.
Janez, lovec (tenor)	. . .	g. Kovač.
Špela, planšarica (alt)	. . .	gna Šterkova.
Jaka, planšar (bas)	. . .	g. Pisarevič.
Tondo, lovec (bariton)	. . .	g. Pribislavski.
Marko, beneški trgovec (bariton)	. . .	g. Romanovski.
Beneški trgovci	{ . . .	g. Simončič
	{ . . .	g. Rus.
	{ . . .	g. Erklavec.
	{ . . .	g. Ribič.
Učitelj	. . .	g. Povše.
Rojenice	{ . . .	gna Vrhunčeva.
	{ . . .	gna Šuštarjeva.
	{ . . .	ga Trbuhovičeva.

Strelci, gostje, otroci.

Plese priredil baletni mojster g. Pohan. Plešejo gne Svoboda, Chladkova, Špirkova in baletni zbor. — Nove dekoracije naslikal g. Skružny.

Godi se na planinah pod Triglavom in v Soški dolini sredi
18. stoletja.

I. V planšarsko kočo pod Triglavom pride lovec Janez prenočevati. Stari planšar Jaka in mlada planšarica Špela ga prijazno pozdravita, občudujeta lovski plen in povabita Janeza za mizo. Jaka pripoveduje o prekrasnem, divnem vrtu pod Triglavom, o kraljestvu belih žen, rojenic. Čreda belih divjih koz, na čelu jim Zlatorog, čuva ta raj. Jaka svari Janeza, naj nikar ne strelja na Zlatoroga, kajti iz krvi ranjenega Zlatoroga vzklije triglavska roža, katero Zlatorog pojé in nato zopet ozdravi, strelec pa pogine. Oni pa, komur so stale ob zibeli rojenice, premaga Zlatoroga in odklene z njegovim zlatim rogom jamo v Bogatinu, kjer se nahaja ogromen zaklad. — Jaka se posloví in gre leč. Janez se dobrika Špeli, ona pa, dasi ga ima rada, mu želi lahko noč, ter odide. Janez leže utrujen na preprosto ležišče, zaspi in sanja o rojenicah in Zlatorogu.

II. Pred gostilno ob soškem mostu ljudstvo popiva in pleše. Bogata krčmarica Katra je podarila svilen plašč za soho Jezuščka, zato ji poje slavo šolska mladina, nakar Katra učitelja in otroke pogosti. Prihajajoči mladenič Tondo se jezi, da pri tekmovalnem streljanju nikdar ni zadel, pač pa je trikrat zadel tuj lovec iz Trente in prejel vse tri dobitke. Zdajci privre vesela družba strelcev, in proslavljajoč zmagovalca Janeza, lovca iz Trente. Ko stopi na prag krčme Jerica, hči Katrina, jo Janez ves omamljen občuduje — ali tudi Jerica čuti, da jej utriplje srce za Janeza, Janez prosi mater Katro, naj mu dovoli plesati z Jerico, kar pa Katra šele po daljšem odporu dovoli.

III. V gostilni. Janez pride že na vse zgodaj popraševati po Jerici, Špela mu odgovarja porogljivo. Ko vstopi Jerica, hiti Janez k njej, oba si srečna zatrjujeta večno ljubezen. Janez ji podari šopek cvetic in odide. Špela, ki ljubi Janeza, zbada Jerico, češ, da je zvest le tisti mladenič, ki so mu stale ob zibeli rojenice, Jerica nato pove, da so stale Janezu rojenice ob zibeli, on sam da ji je to rekel in ji celo podaril cvetic iz kraljestva rojenic. Špela pa se ji dalje roga in meni, da bi bil Janez moral prinesiti blesteče demante iz Bogatina, ako bi bil varovanec rojenic. Na cesti zadóni poštni rog; prišla je pošta in z njo petero beneških trgovcev, med njimi bogati Marko. Jerica natoči gostom vina, Marko napije krasni Jerici, ji takoj razodene mahoma vzplamenelo ljubezen in ji podari

za spomin zlato verižico, katero Jerica očarana sprejme. Vstopivši Janez vidi vse to in prosi Jerico, naj vrne verižico, sicer pogubi njiju srečo, Jerica pa ga ne posluša, nakar Janez užaljen odide.

IV. V kraljestvu rojenic. Planinske cvetice spé. Prebujene po jutranji zarji začno svoj ples, ki ga končajo po prihodu rojenic. Ko se prikažejo planinske koze z Zlatorogom, se strnejo vse cvetice krog njih in polagoma izginejo. Janez namerava ustreliti Zlatoroga, Špela ga svari, on pa je ne posluša, ustreli in takoj pade mrtev v prepad. Obupana Špela ga išče in končno najde mrtvega.

IV.

TOSCA

Melodrama v 3 dejanjih. Besedilo po V. Sardouju napisala L. Illica in G. Giacosa, prevel Cvetko Golar; vglasbil G. Puccini.

Dirigent: F. RUKAVINA.

Režiser: F. RUKAVINA.

Floria Tosca, slovita pevka (sopran)	. . .	gna Zikova.
Mario Cavaradossi, slikar (tenor)	. . .	g. Kovač.
Baron Scarpia, policijski načelnik (bariton)	. . .	g. Levar.
Cesare Angelotti (bas)	. . .	g. Zorman.
Cerkovnik (bariton)	. . .	g. Trbuhovič.
Spoletta, birič (tenor)	. . .	g. Mohorič.
Sciarrone, orožnik (bas)	. . .	g. Vovko.
Jetničar (bas)	. . .	g. Perko.
Pastir.	. . .	gna Šterkova.

Kardinal, sodnik, vodja mučilnice, pisar, častnik, podčastnik, vojaki. Cerkveni pevci, duhovniki, ljudstvo.

Godi se v Rimu leta 1800.

Nove dekoracije izdelal g. dek. slikar V. Skružny.

Prva vprizoritev leta 1900. v Rimu.

I. V cerkvi St. Andrea della valle v Rimu.

Angelotti, bivši konzul nekdanje rimske republike, je ušel iz leče in se skrije v kapelici. Slikar Mario Cavaradossi, njegov prijatelj, ga spozna ter obljubi pomagati mu. Ko pride Tosca, Cavaradossi jeva zaročenka, se Angelotti urno zopet skrije. Podoba, ki jo slika Cavaradossi, vzbudi v Toski ljubosumnost, ali on jo kmalu pomiri. Markiza Attavanti, sestra Angelottijeve, je skrila pod oltarjem žensko obleko, da more preoblečeni brat pobegniti pred zasledujočim ga Scarpio. — Cavaradossi svetuje Angelottiju, naj se skrije v njegovi vili, ako pa preti nevarnost, v vodnjaku. Oba odideta. Scarpia z biriči išče Angelottija, pa ga ne najde. Na podobi spozna poteze markize Attavanti in ker jo je slikal Cavaradossi, ljubček Toskin, je Scarpiji takoj jasno, da mora biti Cavaradossi

v stiku z begom Angelottijevim, tembolj, ker je v kapelici našel pahljačo z grbom markize Attavanti. Pretkani Scarpia hoče po ljubosumni Tosci izvedeti, kje je skrit Angelotti. Biriči zasledujejo Angelottija.

II. Soba ministra Scarpije v farneški palači. Scarpia sedi pri večerji, pričakujoč Toske. Birič Spoletta poroča, da se ni posrečilo prijeti Angelottija, pač pa Cavaradossija. Scarpia zapove privedi Cavaradossija. Po brezuspešnem zaslišavanju ga ukaže mučiti.

Tosca pride in čuje ječanje mučenega Cavaradossija, skriva-lišča Angelottijevega pa noče izdati. Muke Cavaradossijeve naraščajo, dokler Tosca ne pove, da je Angelotti skrit v vodnjaku. Cavaradossi, pripeljan pred Scarpijo, hitro spozna, da je Tosca izdala skrivnost, zato jo pahne od sebe. Za Scarpijo strašna vest, da je Napoleon zmagal pri Marengu, navduši silno Cavaradossija, tako da spozna Scarpia v njem svojega političnega nasprotnika. Scarpia ga ukaže usmrtiti. Edino Tosca ga more rešiti, ako se uda Scarpiji, ki že davno hrepeni po njej. Tosca je stanovitna, ali začuje priprave za usmrčenje Cavaradossijevo, reče Scarpiji, da se mu uda, ako s tem reši Cavaradossija. Scarpia to obljubi, ali ko hoče Tosco objeti, ga ona z bodalom umori. Nato hiti domov, vzame vso zlatnino in bisere ter gre v grad Sant Angelo h Cavaradossiju, da bi ž njim pobegnila.

III. Na vrhu grada St. Angelo v Rimu.

Vojaki privedejo Cavaradossija na morišče. Tosca prihiti s pismom Scarpijevim, ga pokaže Cavaradossiju in mu razodene, da bo le na videz ustreljen. Toda hudobni Scarpia je bil ukazal, da naj Cavaradossija resnično ustrele. Cavaradossi pogumno stopi pred puške, ko pa vojaki ustrele, se zgrudi mrtev. Tosca misli, da se le dela mrtvega, kmalu pa spozna resnico ter skoči z grada v globočino.

K znamenju časa.

Tuji časopisi so nabiti z noticami o gledališki umetnosti, o teaterskih osebnostih, o življenju igralca. Tudi pri nas smo opazili vidno naraščanje interesa za gledališče in njega delavce. To je razveseljivo dejstvo, kajti veliko zanimanje za gledališče in lepe umetnosti sploh je vedno znamenje mirnih in urejenih razmer.

Ko so se v sedemnajstem stoletju častiti meščani milanski preveč zanimali za gledališče in igralce, so vprašale oblasti svetega Karla Boromeja, ki je bil tedaj nadškof mesta, če bi ne bilo pametneje vsa gledališča kratkomalo zapreti. Presvetli pa, ki ni bil samo pobožen, temveč tudi moder mož, je odgovoril: „Zakaj neki? Čim bolj se zanima ljudstvo za komedijo, tem manj se bo zanimalo za politiko, in tem rajše bo prepustilo vodstvo države nam.“

Tako je bilo takrat. Tudi pri nas se je zanimala publika svoječasnno za imenitne kravate gospoda Danila, ali pa za novo suknjo in za prekrasne svetlosive, modne hlače gospoda Bohuslava, ali pa so imele dame pri jourfixu tema na račun novih čreveljčkov à la Margôt, tedanje subrete — in tako dalje. Čas, doba valut se je zadela tudi ob Talijo in tudi v njeni državi ni več tako veselo in svobodno kot prej . . .

Jasno. Socialne razmere, krize in draginja, zahteve materialne oblike, ki jih zahteva izvrševanje poklica, so primorale igralca, da je tudi on začel zbliževati svojo pot z drugimi stanovi, z meščanom, z državljanom. S tem pa je ostavil ono osamelost, ki je bila izključno le njegova in prav ta osamelost je bila tako diven čar njegovega poklica.

Zdi se mi, da je borba igralca za one meščanske težnje korak zoper naravo; kajti naj se trudi še toliko, popolnoma se mu ne bo posrečilo nikoli, in čeprav postane morda mestni svetovalec ali član narodne skupščine; vzlic vsemu ostane ločen, pleme zase, in nosi kot poslednji reprezentant pečat bleska aventure in opasnosti, ki je bila svoječasnno dana vsem umetnostim.

Že v preprosti zunanosti igralčevi je neka posebnost. On sam po sebi je drugačen kot mi, njegova vnanost je bolj svečana, daljna, tako nekako klasična, rimska. Velika

podobnost je med igralcem in duhovnom; in ta skrivnostna podobnost spominja na to, da je izšla tudi igralčeva umetnost iz misterija religije: antični teater je bil služba božja in moderna tragedija se je rodila iz velike maše na velikonočno nedeljo . . . In Velika maša naj bo beseda govorjena z odra! Med igralcem in duhovnom, ki sta stoletja bojevala boj, je vendar prastara bratovščina še iz jutranjih ur zgodovine.

Igralec je tedaj močan, če stoji ob strani vsakdanjega življenja, vsakdanjih teženj. Morda bi bil kot tak prekrasen občinski svetovalec in morda bi njegova umetnost od tega ne trpela škode — no oni svetli sijaj, ki ga obkroža, tisti se gubi in izgublja . . . Življenje obstoji danes iz števil, tudi igravec se jim ne more izogniti — morda manj kot drugi — no v Danilovi kravati je bilo več moči in več duha, kot v deveterih manifestih za zvišanje doklad . . .

O. Šest.

Prezgoditi

O hudožestvenikih.

Toda Potop je bil samo intermezzo. V glavnem pa so nas hudožestveniki bogato obdarili s predstavami, ki so v svoji smeri tako dognane, da jih lahko imenujemo popolne. Celo Potop so ponekod poplemenitili, da je dihnilo vate nekaj večnosti: v prizoru postavim, ko so po obupno-razvratni noči zopet pozdravili že na vekomaj jim izgubljeno luč, jim je odsevala z obrazov kakor tajinstvenost prastarih kultov iz dobe, ko je bilo solnce človeku najvišje božanstvo. To je res vzor notranje režije, ki izčrpa vse možnosti, da pride slehrna, tudi samo od daleč naznačena vrednota dela do izraza in veljave. Že samo zaslutiti vse te možnosti ni vsakemu dano, kaj šele prikazati jih. Taki vzleti nad banalno realnost, taki pobliiski v neskončnost, ko ti je, kakor da si se nagnil z ladje sveta nad ocean brezčasia in brezprostorja, so znak vsake umetnosti, ki klije iz globokih doživetij in raste od znotraj navzven; najredkejši so v gledališki umetnosti, ker je na nek način sekundarna, zidajoč na temelju že ustvarjenih umetnin. Hudožestvenikom pa so ti zagoni tako naravni in svojstveni, da jih po mojem odlikujejo od drugih gledaliških družb. To, in ne kar se zdi navadni realizem kot verna slika resničnosti, daje njih vprizoritvam tisto brezpogojno prepričevalnost in zagonetnost; kajti goli realizem je na dlani.

V zvezi s tem je tista pobožna skrb za besedo, ki vede dosledno do nekake navidezne dvojnosti podajanja, ki je pa v zadnjem vendar najvišja enotnost, izvirajoča iz tankega pojmovanja svoje naloge: igralec kakor da se neprenehoma zaveda, da govori za Smerdjakova in Dostojevskega obenem, za Astrova in Čehova hkrati. Zato ti zveni skoro iz vseh ust navadna govorica predstavljanje osebe, predahnjena z ritmiko poetovo. Prepričan sem, da bodo njih vprizoritve tudi med Nemci že s samo zvočnostjo pele slavo mnogoliki izraznosti ruskega jezika.

Cene prostorom

Parter	Drama	Opera
Sedež I. vrste	30 K	40 K
„ II. - III. vrste	26 „	35 „
„ IV. - IX. vrste	22 „	30 „
„ X. - XIII. vrste	18 „	22 „
Dijaško stojišče	4 „	4 „

Lože

Lože v parterju in		
I. redu za 4 osebe	130 „	180 „
Balkonske lože za 4 osebe	90 „	130 „
Nadaljne vstopnice v		
I. redu in parterju	25 „	30 „
Nadaljne vstopnice v		
balkonskih ložah	20 „	25 „

Balkon

Sedež I. vrste	20 „	25 „
„ II. - III. vrste	13 „	20 „

Galerija

Sedež I. vrste	9 „	10 „
„ II. - V vrste	7 „	8 „
Stojišče	3 „	3 „

Vstopnice se dobivajo v predprodaji pri dnevni blagajni (*operno gledališče*) od 10. do pol 1. ure in od 3. do 5. ure proti 10 % *povišku* in na dan predstave pri blagajni za gorenje cene.

Med predstavo vstop ni dovoljen.

Ponatisk dovoljen
le z označbo vira.

Gledališki list izhaja vsak ponedeljek in prinaša poročila o repertoarju Narodnega gledališča v Ljubljani, vesti o gledališki umetnosti pri nas in drugod, kratke članke o važnejših dramskih in opernih delih in njih avtorjih. Sodelujejo: Fran Albrecht, Anton Funtek, Pavel Golia, Fran Govekar, Matej Hubad, Friderik Juvančič, Pavel Kozina, Alojzij Kraigher, Ivan Lah, Anton Lajovic, Ivan Prijatelj, Ivan Vavpotič, Josip Vidmar, Oton Župančič in dr.

TISKARNA UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI.